

عنوان مقاله:

رهیافتی بر مبانی فهم حدیث علامه محمد باقر مجلسی در «مرآة العقول» (مطالعه موردی بخش اصول کافی)

محل انتشار:

دوفصلنامه مطالعات قرآن و حدیث، دوره 16، شماره 1 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسندگان:

علی حسن بیگی - دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث، دانشگاه اراک، اراک، ایران.

فاطمه دست رنج - دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث، دانشگاه اراک، اراک، ایران

زهرا احمدی - دانشجوی کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث، دانشگاه اراک، اراک، ایران.

خلاصه مقاله:

شرح روایات معصومان (ع) مستلزم به کارگیری اصول و مبانی ویژه ای است که عدم توجه بدان فرایند فهم را از اساس مختل می سازد. «مرآة العقول فی شرح اخبار آل الرسول» تالیف علامه محمد باقر مجلسی، از جامع ترین شروح حدیثی نگاشته شده بر «الکافی» ثقه الاسلام کلینی است. شارح در این مجموعه کوشیده است با کاربرد پاره ای از اصول به فهم مدالیل اصیل روایات نائل آید. آنچه نگارندگان این سطور به دنبال تبیین آنند، بررسی مبانی فهم حدیث علامه مجلسی در «مرآة العقول» با تاکید بر اصول کافی است. آنان به منظور جبران خلا مطالعاتی حاکم بر بحث حاضر کوشیده اند با مطالعه بیانات علامه در ذیل روایات اعتقادی «الکافی» به روش توصیفی تحلیلی، این پرسش را پاسخ گویند که مبانی علامه در فهم و شرح روایات اصول کافی چیست؟ نتایج حاصل از این مطالعه گویای آن است که علامه در توضیحات و نکاتی که برای فهم روایات اصول کافی آورده، برخی مبانی فقه الحدیثی را در نظر داشته است. عرفی بودن زبان احادیث، وقوع صناعات ادبی در کلام معصوم (ع)، حجیت دلالت سیاق در فهم مراد معصوم (ع)، هماهنگی و سازواری درونی روایات معصومان (ع)، علم و عصمت انبیاء و ائمه اطهار (ع)، حجیت سنت معصومان (ع)، حجیت عقل در اثبات اصول دین، رعایت تقیه و سطوح مخاطبان در کلام معصوم (ع)، و لزوم رعایت احتیاط در تاویل روایات از مهم ترین این مبانی به شمار می روند. تدقیق و تامل در این مبانی نشان می دهد که مجلسی به جهت بهره مندی از جامعیت علمی، و تسلط ویژه بر علوم معقول و منقول، در شرح روایات اعتقادی «الکافی» از القاء نگرشی تک بعدی به روایات پرهیز نموده و در این راستا از رویکردهای مختلف کلامی، اخباری و عقلانی بهره برده است. بی تردید که الگوپذیری از این مبانی می تواند در تحقق فهمی صحیح و روش مند از روایات اعتقادی «الکافی» سودمند باشد.

کلمات کلیدی:

مبانی، فقه الحدیث، علامه مجلسی، مرآة العقول، اصول کافی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1615472>

